

EVA MARIE DE WAAL,
SOPHIE VAN WINDEN

MAMA MARLENE

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

De Nieuwe Toneelbibliotheek

Tekst #NR 586

MAMA MARLENE

1.

© 2020, Eva Marie de Waal, Sophie van Winden

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #586
© 2020, Eva Marie de Waal, Sophie van Winden
Eerste druk 2020

isbn 978-94-6076-586-5
nur 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any way without written permission from the writer and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit
Mara Aronson
Connie Nijman
Ditte Pelgrom
Redacteur
Ricky Schouten

Typografie en basis lay-out
Connie Nijman
Printwerk
Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl
Postadres
De Nieuwe Toneelbibliotheek
Willem Beukelsstraat 42
1097 ct Amsterdam

Deze tekst is online te bestellen op:
www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

Personages

A

B

gespeelde rollen

Marlene

Maria

Regisseur

Kant

Rousseau

Suzy

Instamommy

1. wenn ich mir 'was wünschen dürfte

Twee identieke Marlenes zingen een lied en bewegen synchroon.

2. o jesus jij doet ook mee

Een kleedkamer. Twee actrices komen elkaar tegen. Ze gaan op voor dezelfde rol(len).

- a O jesus jij doet ook mee.
- b Doe geen moeite te verbloemen dat je daarvan baalt.

Ze lachen.

Hoe is het?

- a Così così. Gedoe hè?
- b Onwijs. De hele dag auditie... En dat iedereen in haar en de make-up moet.
- a Ja het moet allemaal.
- a en b 'Echt.'
- b Ben je al geweest?
- a Ik had de openingsact.
- b Ah... ik ook.

Ze kijken elkaar even bevreemd aan, korte stilte.

terzijde:

- b Als ik haar zie denk ik meteen oh casten ze zo: niet zo bekend maar wel heel goed.
- a Als wij in dezelfde bak zitten wat zoeken ze dan?
- b Wat heeft zij dat ik ook heb? Zijn wij even oud?
- a Zij heeft wel meer volgers dan ik...

a en b Zij heeft natuurlijk wel van die benen.

- a Volgens mij doet zij ook geen botox.
- b Wel knap. Deze keer geen afwijzing omdat ik te mooi ben.
- a en b *door elkaar* Te lelijk, of niet het juiste soort knap, niet symmetrisch genoeg, te ervaren, te onschuldig, te wijs, te fel, te heftig, te mysterieus, te dun, te dik, te oud, te –
- b Sterk.
- a En toch kwetsbaar.
- Zoiets.
- b Is dat de common denominator?

- a Geen idee.
- b Ze is tenminste wel aardig. Dan vind ik het toch minder erg om van haar te verliezen.

weer tegen elkaar

- b Ik had ook liever Chantal Janzen getroffen hier hoor.
- a Omdat je dan zeker weet dat zij hem krijgt bedoel je?
- b Ja precies.
- a Zodat je de auditie niet hoeft te doen of de rol niet hoeft te gaan spelen?
- b Ehm...
- a Red pill or blue pill?
- b Hè?
- a Nu naar huis en weten of je de rol wel of niet hebt of auditie doen en wachten op de uitslag.
- b Sjezus. Maar in allebei de gevallen heb je een kans?
- a Ja maar in het eerste geval heb je geen onzekerheid.
- b Heb je in beide gevallen wel evenveel kans?
- a Je kans is je kans. Toch voelt het alsof hij groter is als je erop moet wachten hè?
- b Ja...

stilte

Mooi dilemma. Geen auditie geen onzekerheid. Of wel auditie en op het wachtbankje.

- a Met de romantiek van de misschien!
- b Zwanger van de belofte! Dat misschien... misschien!...
- a Rood. Of blauw.
- b Ik denk rood is blijven, volgende ronde, wachten?
- a Ja. Om te laten zien of het heilige vuur nog brandt.
- b Of blauw. Nu meteen naar huis maar met de uitslag.

stilte

Dan ga ik toch op geloof ik. Met alle onzekerheid van dien.

- a Waarom?
- b Uitstel van executie.
- a Dan ga je ervan uit dat je hem niet krijgt.
- b Nee ik ben realistisch over dat die kans klein is.

- a Ik neem ook de rode. Laat me in onwetendheid over het falen van de toekomst.
- b *fluisterend* Ik denk het wel steeds vaker.
- a Dat je wat anders moet gaan doen? Ik ook!
- b Echt? Waarom?
- a Waarom jij?
- b Soms denk ik: moet ik niet alsnog mensenrechtenadvocaat worden.
- a Ja lijkt dat je aantrekkelijk?
- b Tot die auditie weer langskomt. Van iets dat ik echt graag zou doen. En de misschien weer gaat leven.
- a Met je mee danst.
- b Dagen, wekenlang.
- a Tot de misschien op een donderdagochtend net na de koffie toen de dag nog moest beginnen in een nee verandert en alles verandert naar terug bij af. Of alles verandert.
- b En de paniek van de verantwoordelijkheid slaat toe. Want dan moet je het dus gaan doen hè? Marlene Dietrich spelen. En dan weet je zeker dat de hele wereld daar iets van vindt.
- a Dat doen ze toch wel.
- b Ja maar dan echt.
- a Dat doen ze ook als je mensenrechtenadvocaat bent.
- b Maar dan doet het er minder toe.
- a Hoezo?
- b Wat mensen vinden bedoel ik, het is vrij helder, wanneer je dat goed doet.
- a O op die manier.
- stilte*
- Jij kreeg toch laatst een prijs?
- b Ja?
- a Dat is toch bevestiging?
Of niet genoeg? Wel een mooie ingang voor je auditie.
- b Dat het nooit genoeg is.
- a Ja?
- b Denk je dat het nooit genoeg was voor Marlene?
- a Ja. Ik denk dat zij nooit genoeg had. Nooit genoeg. Nooit tevreden.
- b En ze hoefde waarschijnlijk nooit auditie te doen...

- a Waarschijnlijk niet nee.
- b Zou zij de rode of de blauwe pil genomen hebben.
- a Der Blaue Engel was sowieso voor de blauwe pil gegaan.
- b Nee...
- a Naar huis in de volle overtuiging dat ze de rol had! Jawel! Ze was lui! Perfectionistisch. Maar lui.
- b Nee man. De rode. Zij zou de rode nemen en iedereen van zijn stoel geblazen hebben met haar auditie. Uit pure rancune dat ze het in hun hoofd hadden gehaald om een Dietrich te vragen te auditeren.
- a We zullen zien welke interpretatie aanslaat.
- b Maar jij komt toch voor die rol van de dochter?
- a Haha. Nee.
- a en b *in koor* Allebei voor allebei.

3. dat ziet er alvast goed uit

A als regisseur

regisseur Hee nou dat ziet er in ieder geval alvast goed uit.

b Ja?

regisseur Absoluut! Jij bent toch net bevallen?

b O! Ik dacht dat je de gelijkenis bedoelde.

regisseur Ja. Ook.

b Ook.

regisseur Het is een compliment hè?

b Dank je wel.

regisseur Zo makkelijk om mensen te beledigen tegenwoordig.

b Nee hoor, ik was beledigd toen ik van mijn agent te horen kreeg dat jullie niet echt op een moederlijk type zaten te wachten voor deze rol.

regisseur Ja nou ja, je moet natuurlijk wel het sekssymbool weten neer te zetten dat zij was.

b Zij had ook een kind.

regisseur Maar dat straalde ze niet uit.

b Maar het was wel zo.

regisseur Ja... ja sorry we zagen voor deze rol gewoon niet echt iemand voor ons met lekkende melktieten maar dat valt gelukkig alleszins mee. (*jabbertalk*)

b Wat zeg je?

regisseur Alsof er niks gebeurd is!

b Terwijl zo'n beetje alles anders is!

regisseur Maar, hoe doe je dat? Zo snel weer in shape?

b Heel weinig slapen. En kolven. Eindeloos kolven.

regisseur Maar je blijft dus wel gewoon werken?

b Dat is wel het idee.

regisseur En is dat een beetje te combineren?

b Ik heb besloten dat zolang mijn vriend die vraag niet krijgt van mensen ik daar niet over nadenk.

regisseur En de overzeese weken? Ook geen probleem?

b Nee.

regisseur Zullen we beginnen?

b Ja.

B begint.

regisseur Ja, begin maar.

b Ik was al begonnen.

regisseur Ah sorry dat zag ik niet.

stilte

Ja ga maar.

4. marlene en maria op de boot

marlene Maria! De thermosflessen. Twee thee, twee koffie en vergeet niet de fles met bouillon voor Joe!

Maria op met drie thermosflessen, ze bekijkt ze, bedenkt zich, rent weer af.

De kostuums zijn af. Ze zijn volmaakt. Geen idee wat we gaan opnemen maar wel hoe het eruit komt te zien. En ik ben dun. Dun is goed. Ik ben nog nooit met zo'n volmaakt figuur aan een film begonnen.

roept Maria achterna Katertje het zuiveringszout! Ik ga die heupen niet weer aan laten groeien.

Maria komt oprennen met thermosflessen en een zak zuiveringszout.

Kater waar zijn mijn paddings?? Ik wil er vijftien. Het kan zijn dat we er tien in de kostuums moeten naaien en dan hang ik.

Maria rent af op zoek naar de onderkleding. Marlene roept haar achterna:

Jij doet al mijn verkledingen hè schatzkie? Niemand anders mag mijn borsten inbinden. Alleen jij.

Maria rent nog een keer op en neer.

Katerlein!! De azijn voor mijn spoelingen! Heb je de irrigator ingepakt? En de reserve?

Maria komt op met een grote hutkoffer.

marlene De bouillon voor Joe?

maria Onderin de kist. Nee boven! Bovenin de kist.

marlene Het zuiveringszout, de azijn, de paddings, m'n foundation?

maria Onderin. Bovenin. Rechtsachter, derde koffer van links!

marlene Oh Katertje... O kon ik maar met een pan goulash naar de montage nu in plaats van met zuiveringszout naar de set. En jij... Ach quatsch school, waar leer je meer dan bij mij op de set. Ga eens kijken of er al land in zicht is.

maria Amerika! Wat ben je mooi! Land van mijn dromen. Van vrijheid. Van avontuur.

Ze zwaait naar de journalisten die ze in de verte ziet staan.

Daar staan ze, de studiobazen van Paramount, de journalisten, de fotografen. Mijn hemel wat zijn het er veel. Haaaai!!! We komen eraan hoor! Fototoestellen paraat! Hier komt mijn mama Marlene!
marlene *aan de telefoon met Joseph* Joe! Sta je aan de kade?

(...)

Kotsmisselijk van de reis, maar heerlijk om je zo weer te zien.

stilte

(...)

Hoezo zonder Maria??

(...)

Mijn imago?

(...)

Bepalen zij dat?!

(...)

O die is goed: ik moet werk en privé gescheiden houden... Alles willen ze van me weten. Met wie ik in bed lig, wat er in mijn koelkast zit. Maar Maria moet ik verstoppen?

(...)

Nou meneer de regisseur, het is heel jammer voor Paramount, maar dan krijgen ze La Dietrich helemaal niet meer te zien.

(...)

O ik ben bloedserieus.

(...)

Ja, nee... Je verzint er maar wat op Joseph.

Ze hangt op en stort in.

marlene Niet sexy! Wie denken ze godverdomme... Maria!

maria Mamatje wat is er?

marlene Kater we gaan terug. Rechtsomkeert.

maria Nee mama dat kan niet, het ziet zwart van de mensen, ze willen u allemaal zien!

marlene Maar jou niet lieveling.

maria Mij? Ze komen voor u!

marlene Een ster mag hier geen moeder zijn.

maria O mamamama...

marlene Mij publiekelijk te schande maken omdat ik mannen bij hun

vrouw wegkaap en mijn deugdzaamheid wegmoffelen omdat het niet sexy is?... Ik zet hier geen voet aan wal zonder jou.

maria Nee mama dat kan niet! Ik ga wel terug. Alleen. Het is goed!

marlene Kater kijk me aan.

Wie is de spil van mijn leven?

maria *wijst op de telefoon* Joseph.

marlene Wat?

maria Hij belt.

marlene O!

Zeg dat dan!

Meneer von Sternberg?

(...)

Oké. Fair enough.

(...)

Ik heb een zeepkist nodig, zeven lampen, Rudi voor een kostuum en meer wit poeder.

(...)

Tot zo liebster mein.

tegen Maria O verrukkelijk. O Katertje. We gaan je verkleden.

maria Wat?!

marlene Er komt een shoot.

maria Ja. Gelukkig. En ik ga terug naar Duitsland. Ja...

marlene Met jou mijn Schatskie.

maria Met MIJ????

marlene We gaan mij in de markt zetten als moeder. Ze snappen het eindelijk hoor. Ik moet ze ook alles leren. Hun femme fatale heeft een Unique Selling Point. Ík ben moeder. Ha. Waar haalt Greta Garbo zo snel een kind vandaan! Straks wil iedereen een kind Katertje, let maar op. Zeg me alsjeblieft dat je dat schattige pofjurkje nog past. Zo, bij mij op schoot. Ja zo ben je klein. Trek je beentjes eens in. En houd je hoofd een beetje scheef, nee schuin. Voel je het licht? Kijk dan gaan je haartjes glanzen. Zie je mijn kaak, hoe ziet die eruit? Kijk, inslikken je keel, ja zo.

*** *instamommy 1* ***

perfect sponsor mom

5. moedermaffia

b *als type, ongewenst adviesgevende moedermaffia* WAT! Eet jij rauwmelkse kaas?

a Ja! Dat kan geen kwaad.

b Maar de lysteriaaaaaaaaaaaaa-bacterie daaaaaan!!!

a De laatste keer dat die bacterie werd aangetroffen in Nederland was dat in Goudse kaas van de Konmar.

b Oh neeeeeee! Dan helemaaaaal geen kaaaas meeeeer. Of VIS! Of ongewassen SLA NEE was jij je kleren nog met WASMIDDEL? Dat is GIFTIG voor de baby. Uitkoken je moet gewoon alles UITKOKEN wat ze in d'r klauwen krijgt.

a *schiet ook in type moedermaffia* WAT krijgt jouw baby iets in d'r klauwen behalve de giraffe Sophie? ALLES moet achter slot en grendel met beveiligde kindvriendelijke sluitingen.

b Zijn je stopcontacten veilig is het traphekje gecheckt.

a Heb jij nog SPIJLEN aan het bedje?

b Een anti-wiegedood-matrasje?

a Heb je het aankleedkussen wel RECHT voor je liggen?

b Kinderen vertonen veel meer reactie als ze hun moeder altijd recht aan hebben gekeken tijdens het verschonen van de HYPOALLERGENE luiers en bij gebruik van de ONGEPARFUMEERDE billendoekjes.

a Zorg überhaupt dat je geen PARFUM draagt dan heeft je baby al helemaal geen idee meer wie je bent!

b Borstvoed tot je erbij neervalt en je kind de stukken broccoli uit je hand kijkt.

a GEEN fruit NOOIT met fruit beginnen dan is het je eigen schuld dat je kind geen groente gaat eten.

b GEEN teletubbies maar hoofdrekenen voor zuigelingen van de LOI.

a SPOOR die hersencellen aan tot activiteit! Draai die klassieke muziek!

b Hang die verantwoorde mobiel boven zijn zelfgebreide boxkleed met het gezeefdrukte logo van zijn geboortekaartje erin geborduurd. Slinger dat kind met een tepelhoedje aan zijn mond in een

zelfbedieningssling waarin iedere minuut on-demand gevoed kan worden uit de borstsparende voedingsbeha.

weer als zichzelf Ik zou willen dat ik net zoveel credits kreeg voor wat er allemaal goed gaat!

a O wat knap! Heb jij die lever en dat hart en die longen helemaal zelf gemaakt?

b Ja goed gelukt hè? Ik heb er wel negen maanden kotsend voor over de waslijn gehangen, en serieus overwogen om mezelf van een flat te werpen, maar, dan heb je ook wat!

a *als Marlene* Ich liet niets toen ik zwanger was!

b *als Marlene* Ich stopte alleen met het bedrijven van de liefde.

a en b Onhygiënisch.

a *als Marlene* Ich rookte misschien wat minder.

b *als Marlene* Maar ook niet zu weinig, want die kleine indringer moest ook niet TE gross worden.

a *als Marlene* Dan zou ik helemaal ganz kaput gegangen sein.

b *als Marlene* Weet je waarom Maria zo'n mooi rond hoofdje heeft?

a *als Marlene* Ze hebben me daar van beneden open moeten knippen.

b *als Marlene* Ah nee wat erg voor je.

a *als Marlene* Ja maar jou ook.

b *als Marlene* Nee mij niet.

a *als Marlene* Ja wel jou ook.

b *als Marlene* Nee.

a *als Marlene* Jawel, wij zijn dezelfde.

Ze lachen.

6. is het een beetje te combineren?

a 'Hee maar, is het nou een beetje te combineren?'

b Ah nee, vroeg die regisseur dat echt?

a Ja! 'Of het een beetje te combineren is?' Neuken en kaasfonduen, is dat te combineren? Autorijden en luizenkammen? Paardrijden en Dokter Bibber spelen?

b Hee en werken en moederschap, is dat nou een beetje te combineren?

a *verexcuserend* Ja hoor! Prima! Een beetje, wel uitdagend af en toe natuurlijk, maar wel fijn dat het allemaal kan... Voel me enorm bevoorrecht. Daar heb ik inderdaad geluk mee ja, dat mijn vriend ook meehelpt... Ja.....hmmm hmmm aaaaaaaargh!!!!!!

Ik doe het toch? Ik sta hier toch! Ik kom toch de hele godganse dag auditie doen?! Heb ik toch geregeld? En als ik straks Marlene

a en b *in koor* OF HAAR DOCHTER...

a ...mag gaan spelen. Dan ga ik dat toch ook combineren. Door het niét te combineren.

b Hè?

a Nee. Want dan zit ik lekker in mijn eentje in een camper op een set in LA.

onderonsje

b Hongarije toch?

a Ik hoorde Albanië en LA.

b Shit dat meen je niet.

a Qua tijdszone?

b Ja...

a Ja die zitten gewoon de hele week met een jetlag als ze langskomen...

b En die tickets zijn ook fucking duur.....

a Het draaischema zal het toch wel niet toelaten.

b Maar dan moet ik dus af en toe terug.

a Of ik. Maar goed. Als ik dit dus mag spelen, waar dan ook, dan doe ik dat dus door te kiezen. Per moment.

b Tussen 7 en 9 moeder.

Tussen 9 en 18 actrice.

Tussen 18 en 20 moeder.

Tussen 20 en 23 actrice.

Tussen 23 en 7 weer moeder.

a Precies. Niet tegelijk maar na elkaar. Knop aan knop uit.

b Om nog maar niet te spreken over het feit dat werken eigenlijk ontspanning is...

a Ja maar door die vraag: 'is het een beetje te combineren?' vraag ik het me wel ook meteen weer af! Gaat het wel goed? Ik doe nooit meer iets helemaal, ben nooit meer ergens helemaal. Ik voel me overal schuldig over.

b Stop.

a Wat?

b Is dat echt zo? Dat schuldgevoel? Heb je dat echt?

a Ja?...

b En hoe voelt dat dan?

stilte

Verscheurd? Versnipperd? Gemankeerd?

a Ja.

7. rousseau en kant

B als Rousseau, A als Kant

rousseau *doet een snor op* Zeg, Immanuel, Kant, ik heb een pitch.

kant *doet ook een snor op* Nou Rousseau, lul, vertel.

rousseau Baby's blijken veel beter af te zijn bij hun ouders.

Kindersterfte neemt drastisch af wanneer ze niet na hun geboorte bij een min worden gestald zoals wij heden ten dage gewend zijn. En nu denk ik, hoe krijg ik die vrouwen nou zover dat ze thuisblijven.

kant Rousseau, ouwe dibbes, ik vond vrouwen altijd al totaal ongeschikt voor een leven buiten de deur. Dus dat lijkt mij een één-tweetje tussen ons, denkers uit de Verlichting.

rousseau Ja maar ja hee, we zullen wel ergens mee moeten komen.

Straks zitten we allemaal thuis. Stel je voor dat we teruggaan naar die tijd van de jagers en verzamelaars waarin alles gelijk verdeeld was.

kant Man, breek me de bek niet open. Dat iedereen-doet-alles-principe.

Gadverdamme. Dat zorgen voor elkaars kinderen! Het idee!

rousseau Dat was natuurlijk ook een beetje omdat je niet precies wist welk kind van wie was...

kant Dan zijn wij toch wel aan de goede kant van de geschiedenis terechtgekomen gelukkig. Godzijdank dat de rede heeft overwonnen.

En het patriarchaat.

rousseau Daar heb jij ook hard voor gewerkt.

kant Jij ook. Waarvoor dank.

rousseau Maar nu, vrind. Hoe zullen we deze eens aanvliegen?

kant We moeten het ze verkopen. Of beter nog, we moeten ze het gevoel geven dat ze het zelf bedacht hebben...

rousseau Aaaaah goeie...

Ik weet het! We overtuigen ze ervan dat het hun NATUUR is.

kant Hun NATUUR.

rousseau Ja ja wacht even... laat me even denken. Dat ze... een zorgende natuur hebben. En dat dat vrouwelijk is.

kant Nou, mij heb je.

rousseau En dan gaan ze het vanzelf ook VOELLEN.

kant Dat is heel goed. Daar moeten we het op gooien. Heel veel gevoel.

rousseau Ja joh, geef ze daar het monopolie op. Ik bedoel eh... voelen. Weet je wel. Ik voel sowieso eh...

kant NIETS.

rousseau Dit is heel goed. Dan gaat hun ambitie ook gewoon die kant op. Kunnen ze daarmee laten zien dat ze echte vrouwen zijn.

kant Dan gaan ze elkaar nog beconcurreren wie de beste moeder is!

rousseau Toooop. En de hechting.

kant Hechting?

rousseau Met het kind. Dat als ze zich maar genoeg op het kind stort daar ook het beste kind uitkomt.

kant Oh ja. En als dat niet lukt dan is het haar schuld. Moet jij es kijken hoe hard ze hun best gaan doen. Om een 'goede moeder' te zijn.

rousseau Allemaal happen happen naar het goede-moeder-paspoort.

stilte

Zeg, makker, zeg jij niet altijd 'wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet?'

Hoe zou jij het vinden, zo van de wereld... naar het aanrecht.

kant Ja nou ja, als ze er zelf in geloven, dan zeg ik ook: wat niet weet wat niet deert.

rousseau Precies.

kant En voor die vrouwen die zich nu zo, in groepjes, in salons, aan het ontwikkelen zijn?

rousseau Nou dat mag toch? Maar binnenshuis. Niet te, gewoon zodat ze hun... zonen kunnen onderwijzen.

kant Als je ze een beetje geeft. Dan houden we ze wel rustig.

A en B weer als zichzelf

b Dus dat voorgeprogrammeerde geklaag over schuldgevoel, daar moeten we echt mee stoppen.

a Maar eigenlijk vind ik het ook gewoon moeilijk te combineren...

b Ja, eigenlijk wel. Het past allemaal net... NIET.

a Dan is het dus helemaal niet zo'n gekke vraag van hem?

b Jawel. Want het is ondermijnend. En het is zijn zaak niet, hoe jij dat regelt.

a Of jij.

b Of ik.

a Er zijn trouwens nog wel meer dingen die in de weg kunnen staan om tot maatschappelijke zelfverwezenlijking te komen. Als ik alle keren dat ik onderbroken werd, omdat ik even iets voor iemand deed: omdat een vriendin in scheiding ligt, mijn broertje een paniekaanval had, mijn vader zijn heup gebroken – als ik al die momenten bij elkaar optel, dan zijn dat zeker 365 dagen.

b Ik denk veel meer.

a Ja? Nou ik was laatst weer 48 uur alleen maar met mijn broertje bezig waardoor ik niet toekwam aan wat ik moest doen en toen dacht ik: dit zijn zeker 9 dagen per jaar en dat al 25 jaar lang.

b En dat is alleen nog maar je broertje!

a Precies!

b Ja??

a Wat?

b Ja...?

a Ah shit...

b Ja zie je! Dat is hetzelfde! Dat is het ook: Zorgen, natuur. Zo goed is het dus gelukt! Die mythe. Succesvolle marketing!

a Bizar.

b Ja.

a Stel je voor, dat je het allemaal zou laten. Dat zorgen. Dat je gewoon zegt: Ik ben er echt niet. Ik ga een meesterwerk schrijven. Ik plak mijn ruiten af. Stuur me een brief per postduif als het niet kan wachten. Ik laat wel weer van me horen als de witte rook uit de pijp komt. O, kregen jullie kinderen? Ging er iemand dood? Ja het leven ging door, schijnt... Maar voor mij even niet. Ik heb iets gecreëerd. Komt dat zien. Het heeft een kop en een staart. Het is net een kind.

8. gekostumeerd bal

marlene En? Wat zeiden ze? Hebben ze je herkend? Wat hebben ze met je gedaan? Was het leuk? Wie heb je gezien? Met wie heb je gesproken? Geef eens antwoord!

maria Op welke vraag? Je stelt er vijf.

marlene Ach lieverdje. Je gezicht. Hè gadverdamme. Kom hier ik maak het schoon. Hoe was het?

maria Vreselijk.

marlene Nou... doe niet zo ongezellig. Wie waren er allemaal?

maria Er waren een stuk of tien Marilyns, Elvissen en Cleopatra's, verder had je nog twee Napoleons en een vrij opvallend type dat zichzelf Madonna noemde.

marlene Madonna?

maria O nee, dat is een latere replica van jou...

marlene Een replica van mij bestaat niet hè? Behalve jij dan. Mijn minime.

maria Dat viel dus nogal tegen.

marlene Zagen mensen niet dat jij mij was?!

maria Jawel. Maar ze vonden me niet zo goed gelukt...

marlene Lieverd of mensen het nou zien of niet jij lijkt op mij.

maria Ja?

marlene Nou!... *praat door terwijl Maria zich tot publiek wendt, er klinken woorden als: gastvrij empatisch hartelijk gevoelig strijdbaar doelgericht liefdevol*

maria Nu volgt de gebruikelijke opsomming van eigenschappen van mij die mijn moeder zichzelf wenst en de eigenschappen van mijn moeder die ze graag gereflecteerd ziet in mij. Ken je dat spelletje vroeger op televisie waarbij mensen één minuut de tijd krijgen om zoveel mogelijk boodschappen in hun karretje te gooien? Zo grijpt mijn moeder rechtstreeks uit mijn ruggengraat alles wat haar zint en modelleert zich meteen richting haar ideaalbeeld.

richt zich weer tot haar moeder En mijn benen, mama? Van wie heb ik die?

marlene Die benen?? Ja nee ja nee. Geen idee waar je die vandaan hebt schat. Zo jammer dat die dure beugels niet geholpen hebben, terwijl je er toch nachtenlang mee geslapen hebt.

maria Ja en ze deden veel pijn.

marlene Maar verder, of je nou wilt of niet. Jij lijkt op mij. Daarom botsen we ook zo.

maria Dat vind jij een teken van grote overeenkomstigheid?

marlene Ja. Was sich liebt das neckt sich.

maria Ja nee ja nee. Dat is iets anders.

marlene Dat is precies hetzelfde. Ik houd van niets in de wereld zoveel als van jou.

maria En je vindt dat ik heel erg op je lijk.

marlene En dat is ook zo.

maria Heb je dat nou met andere mensen ook? Dat je, zodra je met iemand in conflict bent meteen denkt: ach dat komt natuurlijk omdat we zoveel op elkaar lijken!

marlene Nou eh... *verzandt in afwezige nadenkendheid*

maria En dit was allemaal nog voordat ik haar vertelde dat iemand die avond mijn rok omhoog had getrokken om te kijken of ik de benen van mijn moeder had geërfd. Hoe vaak ik die vraag kreeg... De teleurstelling na de ontdekking dat dit niet het geval is. Bij mannen steevast gevolgd door een lofzang op mijn moeders onderstel en de eeuwige dooddoener:

Marlene is er ineens weer bij nu het over haar benen gaat.

marlene 'O had mijn vrouw maar één zo'n been.'

maria Dat is toch afschuwelijk. Dat je je vrouw een amputatie toewenst ten gunste van haar schoonheid.

marlene Kind neem toch niet altijd alles zo létterlijk.

scherp Die Madonna? Doet zij mij na?

maria Ja. Net als jij vindt zij zichzelf steeds opnieuw uit. Omringd door een team dat haar geheel naar een hoger plan tilt. Iedereen genadeloos affakkelend om zeker te weten dat ze het beste uit hen perst wat ze in hun carrière ooit zullen presteren. Als ze niet met een levenslange burn-out kampen wanneer jij met ze klaar bent.

marlene Als ik echt zó vreselijk ben lieverd, waarom ga je dan als je moeder verkleed naar dat gekostumeerde bal??

maria Mam. Dat was j ouw idee...

*** *instamommy 3* ***
inspirational mom

9. me too

b MAM! MA-AM!

a Die noodzaak. De dwang.

b 'Aaien!'

A begin te aaien.

b Niet Kietelen! Aaien.

a Ik doe mijn best.

terzijde Zij ook, ze probeert het echt, slapen.

b Poesje mauw!

a Poesje mauw, kom eens gauw, ik heb –

b *terzijde* Hoor je de seksuele connotatie in dit liedje?

a Hè?

b Lekkere melk? Rijstebrij? Allemaal bedacht door gefrustreerde katholieke paters die kinderen misbruikten.

a Doe even normaal.

b Echt, al die kinderliedjes.

Altijd is Kortjakje ziek,

midden in de week maar 's zondags niet.

Altijd moet Kortjakje misbruikt worden alleen zondag hoeft het niet.

a Hou op.

b Ik heb het niet verzonnen ik heb het van mijn antroposofische crècheleidster, al deze liedjes waren verboden daar.

Niet Kietelen! Aaien!

houdt haar hand plat in de lucht

Zo. Zo moet het. Seringen.

a Het weggetje langs de seringgen liep Lonneke...

Ik zie nog steeds hetzelfde weggetje langs de seringgen voor me als vijfendertig jaar geleden. Ziet zij dat nu ook? En keek mijn moeder zo naar mij? Was ik ook zo? Wist ik ook zo goed wat ik nodig had? En als ik me hier dan in verlies, in dat gepieker terwijl ik aai en zing, dan ben ik gespannen en dat VOELEN ZE zeggen ze.

B pakt A's hand en wuift 'm weg.

b Stop. Da-hag mama, mij-e sape.

a IK BEN ZO BANG!

b Me-Too!

a Dat ik ze verpest!

b Me-Too!

a Met mijn angsten, mijn verwachtingen, met de bagage die ik weer van mijn ouders kreeg. Ik wil dat het stopt. Bij mij.

b Me-Too!

a Zoals zij in bad kan liggen. Zoals zij te pas en te onpas haar kleren uittrekt. Ze ziet geen gevaar. Zij weet wat ze nodig heeft en hoe ze het moet krijgen. Wanneer het genoeg is ook.

b Stop!

Als je me uit-kleedt, heb ik overal spierballen. Hier en hier. In mn arremen, benen, in me hoof... En hier grote borsten.

a Zij stapt het podium op en begint te zingen, te dansen.

b Olifantje in de bos

a Iedereen stoot me aan, complimenteert me: oooo geweldig... als dat geen actrice wordt!

b Ben je dan niet trots?

a Nee! In godsnaam! 't Is een mousetrap! Word dokter, minister-president, loodgieter, niet dit vak!!!

b *zingt verder*

Laat je mama toch niet los

Anders raak je de weg nog kwijt

En dan heb je later spijt

stilte

Ik denk dat dit liedje wel had gemogen van de antroposofische crècheleidster. Ik vind het dan weer heel seksistisch, 'laat je mama toch niet los...'

a En niet waar. Ze redt het misschien wel beter zonder mij...

tegen zichzelf Ik moet het stoppen. De keten. Zo, hup. Knip. Ik moet een ingang vinden. Nee een uitgang.

weer tegen B Ik nam als puber een condoom mee als ik uitging zodat ik een eventuele verkrachter kon vragen die te gebruiken...

b Me-Too! Terwijl er verkrachters vrijgesproken zijn omdat ze die gebruikten!

Wat wil je liever, soa's en ongewenste zwangerschappen door een verkrachting of een verkrachter die vrijuit gaat omdat hij het door jouzelf meegebrachte condoom heeft gebruikt?

a Hou op! Met die vervelende dilemma's van je.

b Ze zijn niet van mij. We hebben ze geïnternaliseerd.

a Hoe. Ik wil weten HOE. Hoe word ik zelf niet meer bang om verkracht te worden.

b *fluisterend* Je bent altijd PROOI...

a En HOE leer ik mijn dochter om niet bang te zijn, én zich te beschermen, én zich vrij te voelen.

b En dat ze helemaal niet beschermd hoeft te worden. Want ze is niemands bezit en ze is ook geen zwak schepseltje dat niet voor zichzelf op kan komen.

a Maar helaas is de helft van de wereldbevolking wel meestal sterker dan zij en heeft het ook nog –

b Soms.

a Misschien.

b Hopelijk niet maar je weet het nooit zeker.

a Op haar gemunt.

stilte

Het is een mother-mother-mother-mindfuck!

stilte

Zit ze daar. Wijdbeens. Met d'r gele rokje en d'r stippenonderbroekje. Wie gaat er straks tegenover haar zitten? En ineens zie ik mijn hand gaan. Ik duw zachtjes haar knietjes bij elkaar. En terwijl ik dat doe denk ik: Het is mijn angst, die ik nu doorgeef. Mijn angst. Niet die van haar.

b Heb je dat met je zoon ook?

a Minder.

stilte

Nee. Eigenlijk niet.

stilte

Ik fiets al vanaf mijn veertiende wijdbeens en met mijn kaak naar voren als ik 's avonds naar huis ga.

b Me-Too!

a Maar de angst verspreidt zich als een groep mieren, maden, muizen door mijn gedachten.

- b Houd op.
- a Er is hier niemand.
- b Je kent de weg.
- a En als hij er wel is.
- b Dan bijt jij de man zijn strot af!
- a Ik kan dat nooit.
- b Maar je doet het!
- a If you can run, run. Als dat niet kan: wees bereid schade op te lopen.
- b Degene die bereid is de meeste schade op te lopen heeft de grootste kans om te winnen.
- a Winnen? Wat heb ik dan gewonnen? Dat ik NOG BANGER ben de volgende keer dat ik ergens fiets, loop, leef? Ik houd van het bos. Maar ik ben er nooit vrij. Altijd heel hard het doodge idee aan het negeren dat ik overal, overal, OVERAL, het risico loop om...
- b Stop! Niet zeggen.
- stilte*
- b Dat is waar het stopt.
- a en b Ik wil. In een tentje. In Drenthe. Zonder bang te zijn. Alleen slapen. En zonder schuldgevoel. Zonder angst. Alleen wakker worden.
- b Hei. Kenne gij die kleine van jou nie een bietje intommen? Kiek da zitten daaro. Heulemaal met d'r beine weid. Ik kan nog net nie bei d'r naar binne kieken joh. Je mot d'r eigen wel leren om zich een bietje in te houwen hèn? Effe n bietje die beintjes bei mekaar houwe. Met d'r stippelenonderbroekie. Ons paps zei altijd: vroeg rijp vroeg rot!
- a Heb je het over mijn dochter?
- b Ja en over jou. Jij ben er toch verantwoordelijk voor hèn?
- a Want, wat kan er gebeuren?
- b Nou! Me haar een heile hoop!
- a En met jou niet?
- b Nei mij motte ze niet meer.
- a Dus omdat jij je hele leven bang bent geweest moet zij dat ook zijn? Moeten we dat nou echt met z'n allen in stand gaan zitten houden?!!
- b Of ze t nou wil of nie ze zal d'r eigen toch motten leren bescherremen...
- a ZIJ moet zichzelf leren BESCHERMEN???

JIJ moet niet op die manier naar haar KIJKEN!

NIEMAND moet op die manier naar haar kijken.

b Hei, nou mot je niet tegen mij beginne, ik ken d'r ook niks aan...

a JIJ houdt het in stand! NIEMAND zou moeten accepteren dat er zo naar mijn dochter gekeken wordt. Laten we het DAAR eens over hebben. In plaats van of mijn dochter wel of niet haar benen bij elkaar moet houden, MET HAAR STIPPENONDERBROEK. WAAR IEDEREEN GODVERRRRRRREDOMME GEEN REET MEE TE MAKEN HEEFT.

b Had je dat maar gezegd hè?...

a *snikkend* Ja...

b Ik vind jou een heel lieve moeder.

B begint door het decor te lopen op zoek naar iets. Ze vindt iets wat ze kan gebruiken en zit daar gedurende de volgende dialoog mee te frutselen.

a Huh?

b Ja. Ik wou dat mijn moeder het op die manier voor mij opgenomen had.

a Me-Too.

b Ik kreeg toch een soort 'er is helemaal geen ongelijkheid'-fabeltje te horen. En weerbaar zijn. En voor jezelf opkomen.

a Je loopt eigenlijk altijd achter. Omdat je met de kennis van jouw tijd ze opvoedt voor hun tijd.

b Terwijl... je kunt je afvragen of je haar moet opvoeden, of de wereld waarin ze opgroeit.

A bekijkt B die iets zoekt.

a Wat ben je nou de hele tijd aan het doen?

B loopt op A af en speldt haar een zelfgemaakt lintje op haar kostuum.

b Jij bent een hele goede moeder. En daar krijg jij een lintje voor. Ik sla u tot ridder in de orde van de oranje chaos.

B slaat A tot ridder.

Tot koning van de empathie.

slaat haar nogmaals op de schouder

En de tegenstrijdige gevoelens.

en nog een keer

A slaat B terug.

a Opdat het stopt!

a en b STOP.

b Met alle trauma's en doorgeefluiken.

a en b STOP.

a Met alle overdrachtelijke gedragingen en gekkigheid.

a en b STOP.

b Met de gektes.

a De reacties.

b De contra-reacties.

a en b STOP.

10. inertie

*** *instamommy 2* ***
de thuisblijfmoeder

b *schreeuwend tegen Instamommy die het thuisblijven promoot*
NEEEEEHEEEE. NIET DOEHOEN.

Het is een BOOBYTRAP!!!! Je bent erin gestonken!!

Dit is INERTIE!!

a Inertie is het verschijnsel dat als je er een tijdje uit bent geweest, je gaat denken dat je niet meer in staat bent tot een betekenisvolle functie buiten de deur. Je bent thuis heel hard nodig, het is er veilig, dus het lijkt aantrekkelijk om die boze buitenwereld niet weer in te hoeven.

Maar iedereen die tijdelijk tot stilstand is gekomen door een grote gebeurtenis, heeft dit. Door ziekte, rouw...

b ...werkloosheid, een burn-out.

a Het kost moeite, terugkomen, jezelf blootstellen aan werk...

b ...slagen of niet slagen. Stress.

a Beoordeling van buitenaf.

b Er is maar één probleem en dat is dat er niet genoeg support is om jou heen om jou weer de wereld in te krijgen. Omdat het waarschijnlijk iedereen wel goed uitkomt dat jij het allemaal wel PRIMA vindt zo. Een goede moeder leeft voor, die levert zich niet uit!!

a Ik heb hier een hele fijne folder voor je: Als Roze Wolken Donderen.

b Geef die folder aan haar! Zij heeft een post-natale depressie, ik niet!

11. hashtagrap

*** *instamommy 3* ***
honest mom

b Ik faal hopeloos in perfectie. Wat zeg je dan: eigenlijk ben ik heel perfect, maar weet je wat ik faal er zo in #honestmom.

a Holy F, blokjes op je zwangerschapsbuik, hoe dan? #fitmom.

b Waarom staat zij nou zo vaag op die foto? O jezus ze is dood. Het is een soort crowdfunding om die man en haar kind te helpen #toomuchinformation.

a My house was clean yesterday, sorry you missed it #momlife #dirtydiapers. Hashtag.

b Niet krabben.

a Nee. Niet meedoen met alle vrouwenhaat in de wereld.

b #sisterhood.

a #womensupportwomen.

b #womenempowerment.

a en b *samen* #activism #femicide #motherhood

#regrettingmotherhood #momcommunity #feminism #fitmom

#joyfulmom #unitedinmotherhood #ohmamamoments #minimes

#metime #momsunited #runwildmychild #mytribe #dailyparenting

#parenting #ittakesavillagetoraiseachild #janetlansbury #alisonhopnik

#goodenoughmother #daddylike #modernfamily #theygrowupsofast

#feltcutemaydeletelater.

12. mores leren

B speelt een vertrouwenspersoon van Mores.

suzy Haaai, ik ben Suzy, je vertrouwenspersoon. Voel je je goed?

a Wat bedoel je? Ja prima.

suzy Bij wat je nu aanhebt?

a Eh...

suzy Welk deel van je lichaam zou je straks het liefste willen laten zien?

a Eeh...

suzy Je kan het tegen mij allemaal zeggen. Er komt straks een naaktscène. Welk deel van je lichaam, je borsten, je buik, je billen voelt voor jou comfortabel genoeg om in beeld te brengen.

a Poeh, ja, eh, nou, mijn borsten?

suzy Ja? Je borsten?

a Ja, die vind ik wel oké eigenlijk.

suzy Heel goed, maak ik daar even een notitie van. Kan je hier dan nog een handtekeningetje zetten, dat je daar dus mee akkoord gaat?

a Eh ja...

suzy *tovert ineens twee plakkers tevoorschijn* Kijk. Je mag natuurlijk gewoon met je borsten bloot hè, als jij dat echt zelf wil. Maar als je je er nou toch niet helemaal lekker bij voelt, dan heb ik ook nog deze twee vriendjes hier.

a Wat zijn dat?

suzy Dat zijn twee pleisters, die plak je zo over je borsten heen en dan blijven je borsten een beetje meer van jou, zeg maar.

a Oh ja.

stilte

Maar nu lijken ze niet meer op mijn borsten. Het zijn een soort... roze bergen!

a en b Maar nu mogen ze wel op Facebook...

13. geef 'm van jetje

regisseur Nou meis, als je zover bent, geef 'm van jetje.

a Ja...

als Marlene Nee, ik ben nooit gedwongen een bepaalde rol te spelen. Niemand heeft mij ooit gedwongen. En ja hoor als er een mooi verhaal komt, wil ik best nog een film maken, maar natuurlijk ben ik niet bang voor typecasting. Ach, schei toch uit. Ik heb helemaal niet altijd een type gespeeld zoals in De Blauwe Engel. De Blauwe Engel was vulgair en grof en al mijn andere rollen waren dat niet. Zo simpel ligt het.

regisseur Ik stop je heel even.

Je speelt het heel gelaten hè, terwijl ze wordt hier aangevallen.

a Gelaten... Ik denk dat Marlene die interviewer een beetje uitlacht en zich niet van haar stuk laat brengen.

regisseur Ah ja ja dat speelde je. Maar die man heeft wel een punt natuurlijk: ze speelde meerdere hoerige rollen.

a Hoerig?

regisseur Ik zou graag zien dat dat haar wel raakt.

a Ja. Oké. Ik doe het nog een keer.

als Marlene maar dan gekwetst Nee... ik ben nooit gedwongen een bepaalde rol te spelen. Niemand heeft mij ooit gedwongen.

regisseur Ja mooi, ze is gekwetst en ze kan haar tranen bijna niet bedwingen. Ga door...

a Ja hoor als er een mooi verhaal komt, wil ik best nog een film maken, maar natuurlijk ben ik niet bang voor typecasting.

regisseur Niet boos. Niet boos worden. Zoek de kwetsbaarheid.

a Ik denk eigenlijk niet dat ze zich op die manier zou laten kennen.

regisseur O? Je kent haar goed?

Maar ik vraag ook alleen maar of ik dit, nu, van jou mag zien. Het is een auditie.

a Tuurlijk. Snap ik. Ik vraag me alleen af of de interpretatie van deze rol dan recht doet aan degene over wie het gaat.

regisseur Het is een geromantiseerd beeld, hè? Het is fictie.

a Gebaseerd op haar leven. Als dat niet strookt met de werkelijkheid dan herschrijf je haar geschiedenis. En dus haar identiteit.

regisseur Maakt dat uit? Ik wil gewoon een mooie film maken.

a Ja ik ook. Maar ik wil ook recht doen aan...

regisseur Ik wil dat ze hier huilt.

a Ja. Oké. Ik probeer het nog een keer.

regisseur Graag. Pak hem maar op bij typecasting...

a Natuurlijk ben ik niet bang voor typecasting. Schei toch uit. Ik heb helemaal niet altijd een type gespeeld zoals in De Blauwe Engel.

regisseur Je blijft toch op een bepaalde manier afstandelijk.

stilte

Heb je het fragment gezien?

a Dit interview? Ja.

regisseur Heb je dan niet gezien hoe kwetsbaar ze daar is?

a Nee... Ze weert zich, ze doet alsof die interviewer een vlieg is.

regisseur Ze wordt aangevallen.

a Ja maar ze doet alsof het niet zo is! En met succes.

regisseur Tja. Ik weet even niet wat jouw ingang is...

a Nou mijn ingang was dat ik dacht...

regisseur Misschien is dat het probleem. Je denkt te veel. Je moet meer in je lichaam komen.

A kijkt naar haar lichaam en blokkeert

regisseur Wat gebeurt er nu?

a Nou... Ze had dit ook helemaal niet aan.

Regisseur rolt met zijn ogen

regisseur Oké... De tijd tikt. Speel het gewoon even helemaal op gevoel. Op intuïtie.

a Mijn intuïtie is... kijk, ik begrijp wel, dat als jij denkt, zij was hoerig, en een slet, ze dook met het hele leger het bed in. She was all sex. Dat je dan denkt, dat dit is hoe ze eruit moet zien en hoe ze zich gedraagt. Maar ik denk dus, weet dus, ten eerste dat dit helemaal niet het geval was, want ik heb mijn huiswerk gedaan, en ten tweede denk ik ook dat áls dit wel het geval zou zijn geweest, dat het dan nogal rood op rood is om haar zich hoerig te laten kleden én gedragen en dat ze dat dan oók nog eens een keer was. Wat ze dus niet was.

regisseur Dit is heel goed. Hou dit vast en ram die hele tekst er zo uit.

a Dit is boos. En dat was niet de bedoeling zei je net.

regisseur Ja maar ik zie nu wel een seksuele energie bij je. Misschien ben je je er niet bewust van maar DAT is het. En daaronder zit verdriet. Ze voelt zich machteloos. En seks is haar wapen.

A staart hem vol ongeloof aan.

regisseur Niet beredeneren. Gewoon spelen. SPELEN.

a *van haar à propos, begint weer ergens halverwege de tekst* Nee, ik ben nooit gedwongen een bepaalde rol te spelen.

regisseur Jaaa... en trillen. Je hebt hulp nodig.

a Hulp?

regisseur Ja natuurlijk. Zonder de pers ben je nergens.

a Niemand heeft mij ooit gedwongen. Natuurlijk ben ik niet bang voor typecasting. Schei toch uit. *wordt emotioneel* Ik heb helemaal niet altijd een type gespeeld zoals in De Blauwe Engel.

regisseur Precies! Hier moet je zijn.

a De Blauwe Engel was vulgair en grof en al mijn andere rollen waren dat niet. Zo simpel ligt het. Dus ik weet niet welke woorden je me in de mond wil leggen, maar... ik ken mijn eigen tekst.

Regisseur gaat staan en klapt.

regisseur Ach meisje, nou wat zit je dan de hele tijd met je harnas aan! Daar zit het. Daar begint spelen. Nu wil ik naar je kijken.

pakt een stoel en komt bij haar zitten

Oké. Nog een keer. En kijk maar hoe ver je durft te gaan.

twintig procent zo efficiënt geworden ben dat ik me afvraag wat ik vroeger deed met mijn tijd. Dat kan ik niet uitstaan. Alsof ik in een strafkamp moet zitten om het leven te waarderen. En waarom vertelt niemand daarover. Het lijkt een groot complot om een soort in stand te houden waar er al genoeg van zijn! Dus we zouden campagne moeten voeren tegen en in plaats daarvan vertellen we elkaar mythische verhalen over zingeving. Terwijl je in feite een hele hoop onzin je leven in sleept en troep. Zoveel troep. En iedere stap die je doet in de richting van verduurzaming teniet gedaan wordt omdat je bijdraagt aan het in stand houden van de meest onvolmaakte soort denkbaar. Noem mij één dier, dat de eerste vier jaar van zijn leven, zelf tot zó weinig in staat is. Dat loopt noch praat bij zijn geboorte. En daarbij ook nog eens zo'n ongeloofelijke bende maakt van zijn omgeving en het leven van zijn ouders. En waar zoveel van gehouden wordt. Na acht uur 's avonds. Hoe kan ik zoveel van ze houden als ze slapen. Hoe kan die slaap alles wat er de voorafgaande twaalf uur gepasseerd is tenietdoen. Ik snap er niets van.

En wat me zo tegenstaat is dat ZIJ allemaal iets lijken te weten wat ik niet weet. Omdat ik wellicht pas over twintig jaar woorden weet te geven aan deze allesomvattende ervaring. En dat zij ondertussen met hun alwetende woorden en beelden en hashtags mijn hiaten aan het vullen zijn en dat ik dat niet wil.

a Ja het is chaotisch. En het is ook een complot. Je denkt dat je over twintig jaar een antwoord hebt op alles wat je je nu afvraagt, maar dat is niet zo, want dan ben je de vragen vergeten. En dat is maar goed ook. Iedereen zegt toch altijd: waarom heeft niemand mij dit verteld?

b Ja precies!

a Maar dat doen ze wel, alleen je luistert er niet naar, je vergeet het. Je oren gaan dicht voor alles wat er aan je verklapt kan worden tot je hormonaal allang de beslissing genomen hebt om het te doen en niets je er meer van kan weerhouden. En zo speelt ons geheugen voortdurend verstoppertje. Vraag een ouder wanneer zijn kind voor het eerst vast voedsel kreeg, doorsliep, of papa zei. Bij zes maanden? Negen maanden? Het vervaagt. En dat gaat zo maar door. Tot je uiteindelijk, als ze achttien zijn, zo goed als alles vergeten bent. Vooral

dat ze zo allesbedwelmend lief waren en je zó verschrikkelijk veel van ze hield dat je ze onmogelijk ooit los zou kunnen laten.

En precies door deze amnesie, die een gat vreet in de diepste ervaring van liefde die je ooit zal meemaken in je leven, die je 't doet vergéten, dat gevoel, dáárom ben je in staat om ze los te laten. Vrij rond te laten lopen op deze gevaarlijke wereld. Om ze de fouten te laten maken die ze nodig hebben. En die ze zullen beschadigen.

15. sterfscène

B als Maria

maria Wat ik van tevoren niet had kunnen bedenken toen mijn moeder stierf, is dat ik niet zozeer afscheid nam van de vrouw die al jaren zo ziek was maar dat ik doordat ze doodging, ook afscheid nam van de vrouw die ze was geweest, in goeie doen.

Iedereen begon na haar overlijden zo troostend te praten van 'ze heeft nu rust gevonden, ze is zo lang ziek geweest.'

Maar ik zag alleen maar voor me hoe ze was toen ik zeventien was, of vier, of twaalf.

Die mama was er ineens weer helemaal en ik kon helemaal niets troostends zien in dat die vrouw er niet meer was! Van die vrouw had ik ook nog nooit afscheid genomen.

Marlene ligt als oude vrouw in bed. Ze reikt een leeg champagneglas uit naar haar dochter.

marlene Maria!! Champagne!

maria Ja mama.

marlene Neem jij ook?

maria Nee mama.

marlene Je ziet bleek, je eet niet goed.

Het gaat niet goed met je.

maria Omdat ik een glas water neem? Het is half elf 's ochtends, ik wil geen champagne.

marlene Je bent veranderd. Je bent hard.

Zeg het maar. Ik ben te veel. Ik ben een last voor je geworden. Maak je geen zorgen het duurt niet lang meer en dan: Schluss!

maria Mama hou op. Ik ben hier, drie, vier keer per week. Jij wil jezelf wegstoppen in een Parijse zolderkamer en komt je bed niet meer uit. Ik neem je met liefde mee naar buiten, vrienden zien, naar de film...

marlene Zodat ze allemaal heel hard kunnen lachen zeker? Je wil dat ik als Garbo door de stad blijf lopen. Belachelijk.. En mijn benen...

maria Je moet ze door de blikken van mannen laten masseren zeg jij toch altijd?

marlene Ach. Das war einmal. Trouwens, er draaien helemaal geen interessante films meer. Mensen hebben geen idee meer wat schoonheid is.

maria Zoals jij?

marlene Kan ik het helpen dat ik er zo uitzie!

maria Je kan het toch ook niet helpen hoe je er nu uitziet?

marlene Is het zo erg?

maria Nee, je bent meer... mens.

marlene Gatver.

maria Geboren worden en doodgaan lukt misschien niet in het juiste licht en met het juiste camerastandpunt, mama. Hoewel je hebt natuurlijk ook jaren volgehouden dat je mij in je eentje gemaakt hebt. Dat zoiets banaals als sperma er niet aan te pas was gekomen.

marlene Ga je mond spoelen!

maria Sorry.

stilte

Maar hoe kan het dat je met bijna alle mannen en vrouwen die je tegenkwam hebt geslapen, terwijl je er helemaal niet van hield. Je hebt een afkeer van seks?

marlene Als jij dit ooit naar buiten brengt Kater, ik sta op uit mijn graf om je nek om te draaien.

maria Ik zou niet durven, want ik zie je ervoor aan.

marlene Je moet weten hoe het werkt Kater. Ik heb mijn leven lang geen rol gespeeld waarin ik het lijdend voorwerp was. Ik was nooit een opgejaagd hert in de armen van een man. Altijd was ik aan zet. De macht lag bij mij.

maria In je films bedoel je?

marlene Altijd. Overal. Ik ben niet gekaapt door filmregisseurs. Denk je dat ze zonder mij zo groot waren geworden? Ik gaf ze wat ze wilden. Soms. Ik wist dat ene trouwens meestal wel te vermijden.

maria Seks?

marlene Ssst. Spielerei! Jij wil alles zo precies. Zo preuts. Nee geen hand daar, niet zo, één man, één huis...

maria Slapen met een producent klinkt niet alsof jij degene bent met de macht..

marlene Weet je nog dat broekje voor De Blauwe Engel?

maria Ja... je had het bij een travestiet gezien tijdens een revue en hebt heel Berlijn afgezocht om 'm te vinden.

marlene Precies! En 't lukte! Alles heb ik altijd zelf gedaan.

maria With a little help from your friends.

marlene Wat bedoel je?

maria Je entourage en ik... Ik was je kleedster, je kapster, je personal assistant...

marlene En het kind. Je was het kind.

maria Ja...

marlene Je weet toch dat ik zoveel van je heb gehouden...

maria ...dat je er bijna aan bezweek ja... maar gelukkig was ik er om je overeind te houden.

stilte

Mama, had jij moeder moeten worden in dit leven?

marlene Zeg het maar.

maria Wat is een moeder? Heeft zij die je voedt, kleedt en leert niet te dichtbij de kachel te komen niet ook haar taak prima volbracht? Ik ben ongelofelijk trots op je.

stilte

Het idee dat een moeder zich op moet offeren voor haar kind. Jij hebt die hardnekkige moedermythe aan je laars gelapt.

marlene Kater ik leefde niet als ik niet bij jou was. Alles deed ik voor het kind.

maria Noem mij alsjeblieft nooit meer 'het kind'? Noem mij jouw kind. Of liever noem mij bij de naam die jij voor mij bedacht.

marlene Ik zal het allemaal wel weer verkeerd gedaan hebben. Maar ik ben jouw moeder. En ik ben Marlene Dietrich. En de wereld zal voor altijd weten wie dat was.

maria En ik zal haar voor altijd met die wereld moeten delen.

marlene Ik was zo gelukkig als moeder.

maria Ja mama. Maar ik heb je wel gemist.

marlene Ja champagne!

Iedereen heeft mij verlaten, zelfs het kind heeft het te druk om mij te bezoeken. Verlaten, als een oude vrouw, terwijl ik de Parijse chansons door mijn raam hoor, blijf ik hier achter. Mijn tijd is voorbij.

16. de Duitsers

a Ein Strassenname für der Marlene. Hat sie das verdient. Eins eben kijken.

b Ich weiss es nicht genau...

a Nein ich auch nicht.

Die Pelz-schlampe.

b Ja. Die Bont-schlette.

a Sie hat altijd gesagt: 'Ein bisschen bi, schadet nie.'

b Männer, Frauen, wie weisst was, vielleicht Hunden!

a Genau! Und jetzt müssen wir ein Strassenname nach haar vernoemen?

Dann weiss ich da nog wel eine, oder zwei.

b Oder drei.

a Sie war ein Landverraadster!

b Genau! Sie vluchtete nach Amerika.

a Zum Amerika.

b Zum Amerika. Nur vor das Geld und der Faam.

a Und vor die Männer.

Und Sie hat Hollywood verlassen ja, um die Soldaten bei zu staan.

b Bei zu staan ja, in haar Chanel-legerpak.

a Sie had das ganze leger af ge... gefickt!

b Genau! Duss: kein Strasse voor die seksualische Allesfresser.

a Und auch kein kleine Gasse?

b Ein klein eng steigje du meinst?

a en b Nein.

17. we're here to show you how fucked up the system is

- a Is echt gebeurd hè?! Dertig jaar na haar dood staan twee mannen uit te maken dat er geen straat naar haar vernoemd moet worden.
- b Terwijl ze verdient een plein!
- a Hitler wilde haar als boegbeeld voor het Nazisme! Daarom ging ze naar Amerika. Ze was de eerste actrice die zelf en keihard onderhandelde over haar salaris! Ze heeft het hele begrip Gender losgeweekt. Bisexualiteit aantrekkelijk gemaakt in plaats van alleen maar raar. Weet je hoe blij ze in Duitsland waren dat zij de wereld liet zien dat niet alle Duitsers Nazi's waren? Ze heeft zelfs een aanslag beraamd op Hitler. Ze zou hem verleiden en dan met een haarspeld – ratsj.
- b De halve homo-beweging stond in show-kostuum rond haar graf! Ik weet niet of er een iconischer stijlicoon is dan zij, er is geen ster die haar niet citeert! Nog steeds!
- a Ze is altijd zelf blijven nadenken. Gaf alles zelf vorm en inhoud. Haar leven, haar kostuums, alles.
- b Het was Instamommy avant la lettre.
- a En dan zou zij geen straatnaam verdienen?? Wat een onzin. En maar door die Coentunnel rijden met z'n allen. Welke scène moet jij eigenlijk doen zo? O, ik zie het al. Die in het trappelpakje.
- b Ja...
- a Nou. Succes. Wat zijn we hier aan het doen?
- b Eh... wij doen auditie voor de rol van Marlene Dietrich in een film over...
- a Ik stop. Ik stop ermee.
- b Doe niet zo raar! Je bent er bijna! Je bent bijna Marlene Dietrich!!
- a Of jij.
- b Nee jij. Jij maakt veel meer kans. Jij lijkt ook veel meer op haar...
- a Onzin. Ik wil niet meer. Ik neem de blauwe. Naar huis met de uitslag, mijn uitslag.
- b Serieus?... Ze hebben die scène over die straatnaam volgens mij al geschraapt hoor...
- a Ja NATUURLIJK. Je zal de hoeveelheid seksisme en misogynie die ze haar hele leven over zich heen heeft gekregen toch in beeld

brengen in een film over haar leven! Stel je voor! Straks moet onze grote regisseur nog over zichzelf na gaan denken!!

b Seksisme en misogynie... Het was ook een andere tijd. Ik weet toch niet of zij daar nou bewust zoveel last van heeft gehad.

a Omdat ze zich staande moest houden BINNEN het systeem!

b Net zoals jij.

a Nee dus.

b Jawel. Als jij nu wegloopt dan heb je het niet opgelost. Voor mij, of voor wie dan ook die na ons komt. Dan ben je toch gewoon ten onder gegaan aan het systeem.

a Nee ik moet iets... Ik kan mezelf toch niet meer recht in de ogen kijken. Ik sta hier een beetje te figureren in de natte droom van één of andere seksistische idioot met een tweedimensionaal wereldbeeld vol roze bergen. Voor wat? Voor wie? Het is klaar. Ik ga wat doen. En nu niet vragen wat. Gewoon iets. 'Ik wil niet wachten op het falen van de toekomst. Dat misschien, misschien.' Ik ga verantwoordelijkheden nemen. Gehoord worden. In ieder geval door mezelf.

b En, wat zegt ze?

a Wij krijgen altijd de schuld: van ontspoorde kinderen, van te veel hulp vragen, onderdak of een abortus willen. Terwijl: het zijn die figuren die meer macht, meer land, meer oorlog willen waardoor de wereld voor heel veel velen helemaal niet meer leefbaar is.

Wie weet hoe het is om je werkelijk verantwoordelijk te voelen voor een ander? Moeders!

b Ja of een vader soms, verplegers, mantelzorgers, mensen die weten wat zorgen is...

a Ook! Dat zijn ook moeders! Wij weten hoe je een beslissing maakt die goed is voor iedereen, in plaats van alleen maar voor jezelf.

Het kan niet dat al die gasten die totaal onthecht zijn van het zorgen voor een ander, die alleen maar praten praten, twitteren, geld verdienen, dat zij het zijn die op sleutelmomenten het voor het zeggen hebben, terwijl ze niet eens meer weten hoe ze empathie moeten spellen!

b Ik ga met je mee.

a Echt?

b Ja.

- a Waarheen?
- b Geen idee! Naar een plek waar mensen die ZORG dragen het voor het zeggen hebben.
- a Wat zou Marlene hebben gedaan?
- b In ieder geval niet in een film gaan spelen over een witte narcistische vrouw die neergezet wordt als stoeipoes. In 2020!
- a Precies!
- b En ik denk dat ze toch ook wel haar stem zou hebben gebruikt om...
- a Iets te veranderen!
- b Ja!
- a Oké. Daar zijn drie manieren voor:
Eh... één: Je kan met je gezin in een busje gaan wonen.
- b Hmm...
- a Die snap ik ook niet helemaal. Iets met je onttrekken aan het systeem.
- b Maar als iedereen dat gaat doen, staan er allemaal busjes voor het tankstation.
- a En met z'n vijven in een busje.
Ze schudden nee
- a Je kan kunst maken of artikelen schrijven.
- b Ja ja ja interessant interessant...
- a Of... je aansluiten bij een foute partij.
- b Die snap ik niet.
- a Van binnenuit het hele systeem opvreten.
- b Wie is de mol!
- a We melden ons aan bij het Forum voor Democratie of de VVD voor mijn part en we infiltreren. We stemmen mee of tegen net wat er speelt om de menselijkheid onder hun naam weer naar buiten te brengen.
- b Oké oké... We spelen twee rijke ballen... Of wat zeg ik, dat zijn we. Ook. Evengoed.
- a Ken je privileges.
- b En gebruik ze. Gecharmeerd zijn van Thierry. Wordt lastig, maar hij zal het geloven: want 'wie wil er nou niet met Baudet naar bed.'
- b It ain't funny man.
- a Oké. Let's do this!
- b Thelma and Louise eat your heart out!

- a We are here to show you how fucked up the system is. *schiet met een nep-mitrailleur*
- b 'Jeetje... gaan jullie geweld gebruiken?' Hell no, 't is zelfverdediging!
- a O how I love democratie! 'Hi Thierry, ik ben het nieuwe partijlid.'
- b 'Hee, hi, welkom, welkom. Konden je kinderen je even missen thuis whahaha.'
- a 'Ah wat lief dat je ernaar vraagt, ja het ging net, hebben een nieuwe nanny en ik wilde je zo graag es in het echt zien.'
- b 'Dat begrijp ik, goed we gaan beginnen: Handen in de lucht voor de grenzen dicht!'
- a *schiet in de lucht met mitrailleur* Hell no!
- b Handen in de lucht voor vrouwen terug naar het aanrecht!
- a en b *schieten in de lucht met mitrailleur* Hell no!
- a Handen in de lucht voor het afschaffen van abortus!
- a en b *schieten in de lucht met mitrailleur* Hell no!
- b Handen in de lucht voor de VOC-mentaliteit!
- a en b *schieten in de lucht met mitrailleur* Hell no!
- a Handen in de lucht voor...
- b *schiet tegen zijn hoofd* O sorry Thierry...
- Ze lachen en vallen in elkaars armen.*
- Eindigen in een soort pietà / moeder-kind beeld*
- b Weet je nog dat dit niet mocht?
- a Elkaar aanraken?
- b Ja. Het leek alsof Moeder Aarde ons allemaal naar onze kamer had gestuurd. Ga maar even nadenken over wat je hebt gedaan.
- a We wachtten.
- b Wachten.
- a Waar komen we straks in terecht?
- b Wat gaat er gebeuren?
- a We dachten.
- b Dachten.
- a En we gingen.

18. commando hoog

Niet in je neus peuteren.
Zit rechtop!
Je moet je best doen.
Niet pronken.
We hebben ze wel gezien.
Wees bescheiden.
Houd je een beetje in.
Mannen houden niet van een vrouw die niet eet.
Maat.
Je moet maat houden.
Je moet mooi zijn.
Niet te.
Je moet slim zijn.
Niet te.
Niet slimmer proberen te zijn dan hij.
Wees succesvol.
Niet te.
Niet opscheppen.
Wees bescheiden.
Kom voor jezelf op!
Niet zo verlegen.
Als je niet gehoord wordt moet je misschien wat harder praten.
Ssssst.
Nooit je stem verheffen.
Wees zacht.
Niet te.
Wees sterk.
Niet te.
Niet te aantrekkelijk.
Bah.
Een vrouw is een vrouw is een vrouw is een vrouw.
Je moet je optutten.
Niet te.

Niet tuttig!
Wees zacht.
Wees braaf.
Niet zo braaf.
Wees geil.
Niet te.
Bah.
Niet te veel seks uitstralen.
Je vraagt erom.
Je mag wel wat lossier worden.
Pas op!
Niet te.
Niet te veel seks.
Niet te veel bedpartners.
Wees maagd.
Wees geil.
Wees een geile maagd.
Met weinig bedpartners.
En veel ervaring.
Je moet een hoer zijn.
In bed.
Maar geen slet.
Bah.
Pas op!
Niet te.
Gewoon niet te veel.
Wees niet te veel.
Ken je plek.
Conserveer jezelf.
Word mooi oud.
Niet te.
Niet te veel rimpels.
Weg.
Maak ze weg.
Vlak jezelf uit.
Je moet wat meer op de voorgrond treden.

Je hebt je strepen inmiddels wel verdiend.
Maar je mag ze niet zien.
Geen rimpels.
Wees als de zwaan.
Die geruisloos door het water glijdt.
Slechts een rimpeling doet nog herinneren aan haar schoonheid.
Een kleine rimpel.
Niet te.
Niet te diep.
Een beetje.
Zo net.
Dat je gelooft.
Dat je puur bent.
Natuurlijk.
Vrouwelijk.
Wees zacht.
Wees hard.
Voor jezelf.
Zorg voor jezelf.
Zorg voor iedereen.
Als dat niet lukt.
Zorg dan voor iedereen.
Niet voor jezelf.
Niet te.
Wees pamflettistisch.
Ja!
Wees activistisch.
Present!
Wees pretentius.
Absoluut!
Wees drammerig.
We moeten wel!
Word gehoord.
Niet te luid.
Niet te.
Niet vormelijk.

Wees wulps.
Wees voorkomend.
Laat je horen.
Wees gehoord.
Ssst.
Wees zacht.
Wees gegroet.

Mama Marlene, een productie van Rudolphi Producties en Waal en Wind, ging in première op 25 september 2020 in de Toneelschuur, Haarlem.

a	Sophie van Winden
b	Eva Marie de Waal
Eindregie	Mirjam Koen
Beeld	Miek Uittenhout
Muziek	Arthur Wagenaar
Productie	Via Rudolphi / Waal en Wind

www.viarudolphi.nl

Met dank aan Martine Manten.

Waal en Wind is een collectief van Eva Marie de Waal en Sophie van Winden.

Sophie van Winden (Amsterdam, 1983) speelde na haar opleiding aan de Toneelacademie Maastricht onder meer bij het Noord Nederlands Toneel en het Nationale Toneel. In 2011 ontving ze de Guido de Moorprijs voor haar dubbelrol als Gretchen en Helena in *Faust I&II* bij het Nationale Toneel. Ook schreef en speelde ze mee in *Ben Hur* van De Ploeg. Sinds 2016 vormt zij samen met Eva Marie de Waal het duo Waal en Wind, waarmee zij eerder de voorstelling *Holy F* maakte. *Mama Marlene* is de tweede voorstelling van hun drieluik over de positie van de vrouw. Sophie speelde ook verschillende mooie rollen in films en televisieseries, zoals *Leef!* waar ze een Gouden Kalf voor won en recentelijk in *Ik weet wie je bent*.

Toneelwerk

Mama Marlene – samen met Eva Marie de Waal – 2020

Holy F. – samen met Eva Marie de Waal en Simone van Saarloos – 2016

Eva Marie de Waal (Amsterdam, 1979) is actrice en schrijfster. Zij studeerde naast moderne dans en geschiedenis aan de Toneelschool in Amsterdam. Als freelance actrice verbond zij zich aan verschillende theatergezelschappen waaronder Oostpool, de Toneelmakerij en Zeelandia. Zij maakte, in samenwerking met anderen de voorstellingen *Superkapitalisten* en *Sociaal Kapitaal* bij mugmetdegoudentand. Ook maakte zij de Paradevoorstellingen *Michael versus Madonna* en *Sexupsadmess*. Met Sophie van Winden vormt zij sinds 2016 het collectief Waal en Wind, waarmee zij theater maken vanuit vrouwelijk perspectief en werken aan een drieluik over de positie van de vrouw. Op televisie speelde Eva Marie diverse gastrollen in series als *Als de dijken breken*, *Penoza* en *Van God Los*. Zij speelde een hoofdrol in de serie *de Spa*.

Toneelwerk

Mama Marlene – samen met Sophie van Winden – 2020

Sociaal Kapitaal – samen met Sieger Sloot – 2019

Holy F. – samen met Sophie van Winden en Simone van Saarloos – 2016

Superkapitalisten – samen met Sieger Sloot – 2012